

[Niels Hølvæg Petersen.]

sted i fremtiden. Jeg tror ikke, at et parlamentarisk udvalg som Nordisk Råds kulturudvalg vil have nogen mulighed for at øve et væsentligt bidrag, hvis vi kommer ind som detailbehandlende eller sagsbehandlende organ på nogen måde, men derimod tror jeg, at Nordisk Råd kan øve en betydelig indsats, hvis man kommer ind på det stade af sagerne, hvor det drejer sig om at lægge principperne til rette.

Jeg vil til slut sige, at jeg synes, det er værdifuldt, at de nordiske lande netop i den markedssituation, der eksisterer, hvor der foregår forhandlinger om fuldt medlemskab i fællesmarkedet for Danmarks og Norges vedkommende, med en traktat som denne klart markerer; at man uanset markedsudviklingen i Europa har til hensigt at forfølge sit eget selvstændige samarbejde på forskellige områder og ikke mindst på dette vigtige kulturområde.

Poul Dam: Om den kulturaftale, der her foreslås ratificeret, kan man vel sige, at dens vigtigste funktion er at dulme sorgen over alle de samarbejdsaftaler, vi ikke har fået. Når man ikke kunne få et virkelig nordisk samarbejde, et Nordek og meget andet, så må man jo glæde sig over et kulturelt samarbejde — hvis man altså kan glæde sig over et kulturelt samarbejde af denne art.

Jeg må sige, at jeg deler slet ikke de tidligere ordføreres tro på, at staten kan gøre noget særligt for kulturen. Jeg tror, at kulturens væsen er frihed, og enten det er folkekommisærer i et østland, eller det er embedsmænd i et vestland, så er deres indsats meget begrænset, når det drejer sig om de virkelige kulturværdier.

Der foregår allerede nu et meget omfattende frivilligt, frit kulturelt samarbejde i Norden mellem en række forskellige organisationer, som arbejder sammen med deres søsterorganisationer, eller hvad man vil kalde det, i andre lande, og det er jo noget, der har foregået igennem en meget lang årrække. Der tales i traktaten om et samarbejde på undervisningsens område. Ja, det er meget smukt, men man ved jo, at der har eksisteret nordiske skolemøder siden engang i forrige århundrede, nogle møder, som ikke er det samme, som de har været — jeg

skal lade være med at sige, hvorfor de er degenereret, for det er de altså rent faktisk. Da de startede, var der tale om, at folkeskolens folk, friskolernes folk, folkehøjskolernes folk fra alle de nordiske lande på eget initiativ og egen bekostning startede en debat mellem først og fremmest Danmark, Norge og Sverige, men også med nogle repræsentanter fra de andre lande om opdragelsesproblemer, om skole- og samfundsproblemer, noget, som havde en meget stor betydning for udviklingen på hele dette område.

Jeg er ikke sikker på, om den degeneration, der jo kan spores overalt, hvor der har været et privat initiativ, som kører i en vis årrække og så glider ud, alene skyldes det forhold, at vi har fået så mange statsinitiativer, som bestemmer, hvilket samarbejde der skal have økonomisk støtte, og hvilket samarbejde der ikke er økonomisk støtte værd. Men der er en risiko i dette, og man er nødt til at gøre opmærksom på den. Der er mange initiativer, som bliver hæmmet i øjeblikket, fordi andre initiativer kan få den offentlige støtte, og så kan de frie initiativer, som af en eller anden grund ikke har embedsmændenes eller regeringernes bevågenhed, ikke rigtig konkurrere. Det er en alvorlig sag, og man er nødt til at sige det.

Derudover vil jeg gerne komme med nogle bemærkninger om vedtagelser af den art, som vi her står over for, nemlig vedtagelser af noget, der bygger på rekommandationer i Nordisk Råd. Den beslutningsproces, der ligger bagved, er ganske overordentlig interessant at følge i detaljer. Oprindelsen til en rekommandation i Nordisk Råd kan være meget forskellig; undertiden skyldes det blot, at der er et par medlemmer eller suppleanter af Nordisk Råd, der synes, at de skal finde på et eller andet, og så kommer de med et forslag, som så løber videre igennem Nordisk Råds papirmølle, som jo er omfattende. Jeg er ikke rigtig klar over, om Nordisk Råd får et særligt tilskud fra de svenske trykkerier, der trykker alle tryksagerne, men det burde det egentlig have. Man har en papirmølle, man kører igennem, man får „remissutlåtande“ — når hr. Niels Eriksen taler engelsk, så kan jeg også godt tale svensk i en sag om nordisk samarbejde — fra alle mulige steder, og man får på et eller andet tidspunkt en stak papirer, som de ud-